

TREBALL DE RECERCA

Estudi comparatiu entre la Constitució de Cadis del 1812 i la del 1978

Víctor Klein i Ballester

Dirigit per Joan Cortés i Viader

Cabrils, 22 de setembre de 2014

2n de Batxillerat, B

Institució Pere Vergés

Agraïments.

Al professor Joan Cortés i Viader per haver sigut el meu director del treball de recerca i d'haver-me ajudat a fer el treball quan necessitava suport.

Al professor Pascual Gálvez i Ramírez per haver-me instruït en el treball de recerca i en la seva ajuda en la meva tria del tema del treball.

Al professor Amadeu Ros Puig com a tutor de 1r de Batxillerat.

A la Dra. Esther Martín i Nuñez, del Departament de Dret Constitucional de la UB, per haver-me rebut en l'entrevista personal.

Al Dr. Pelai Pagès Blanch, del Departament d'Història Contemporània per haver respost el qüestionari que li vaig enviar.

Als meus pares per haver-me aconsellat i controlat el meu treball de recerca.

ÍNDIX

Introducció	1
 A. Evolució històrica en el període 1812-1978.	
1. Fi de l'Antic Règim i La guerra del Francès.	3
Les corts de Cadis entre 1810 i 1812.	3
- Fi de l'Antic Règim i la guerra del Francès.	3
- Les corts de Cadis i l'abolició de l'absolutisme.	4
2. Regnat de Ferran VII.....	5
- Retorn a l'absolutisme.	5
- El trienni liberal.	5
- El final del regnat.	5
3. La regència de Maria Cristina.....	5
- L'Estatut Reial. Els liberals moderats.	5
- Govern progressista. Abolició definitiva de l'Antic Règim.	5
- L'elaboració de la Constitució del 1837.	6
- Primera guerra carlina.....	6
4. La regència d'Espartero.....	6
5. Regnat d'Isabel II.	7
- Dècada moderada. Constitució del 1845.	7
- Bienni progressista.	7
- Segon període moderat.	7
6. El Sexenni Democràtic.....	7
- Revolució i elaboració de la Constitució del 1869.	7
- La Monarquia constitucional. Regnat d'Amadeu I.....	8
- La Primera República Espanyola.	8
7. La restauració de la monarquia dels Borbó.	8
- El nou sistema polític.	8
- El regnat d'Alfons XIII.	9
8. La dictadura de Primo de Ribera.....	9
9. La Segona República Espanyola.	10
- Proclamació de la República.	10
- La nova constitució del 1931 i el bienni reformista.	10
- El CEDA.	11
- El Front Popular. Recuperació de la política reformista.	11
10. La Guerra Civil.	11
- Evolució política durant la Guerra.....	11
- Desenllaç del conflicte. Imposició del règim totalitari.....	12
11. El franquisme.....	12
12. Transició democràtica.	13
 B. Anàlisi comparativa dels continguts de les constitucions de 1812 i de 1978.	
1. Anàlisi formal i dels continguts.	15
1.1. La Constitució del 1812, La Pepa.....	15
1.2. La Constitució del 1978	18
2. Anàlisi del context històric que expliqui les diferències.	22

2.1. La Constitució del 1812, La Pepa.....	22
2.2. La Constitució del 1978	25
3. Anàlisi dels principals problemes per la instauració de sistemes democràtics en aquests dos moments històrics.....	27
3.1. Problemes en el context de la Constitució del 1812	27
3.2. Problemes en el context de la Constitució del 1978.....	28
C. Dificultats per a la instauració i manteniment de sistemes democràtics en el període 1812-actualitat.	
1. Principals esdeveniments en contra dels sistemes democràtics.....	30
2. Implicació dels grups de poder o classes privilegiades.....	32
D. Situació actual: Tenim una veritable democràcia?	33
Conclusió.....	35
Bibliografia.....	36
ANNEXOS	
Glossari	40
Índex de noms propis	43

Introducció:

Espanya, com la resta de països d'Europa, va tenir grans canvis polítics, socials i econòmics en els últims 200 anys. Va passar de ser un país feudal amb un govern molt autoritari, a una democràcia i un país desenvolupat. La Constitució del 1978 es va redactar 166 anys després que es redactés la del 1812, i per aquest motiu són tan diferents.

Al principi de tot, vaig pensar en un tema em resultava interessant, que era sobre l'evolució de la democràcia, ja que m'interessava fer-lo sobre el tema de política i democràcia.

Però quan ja va començar aquest curs em vaig adonar que el treball havia de ser sobre un tema molt més específic i, evidentment, el que volia fer jo contenia massa temari.

Se'm va recomanar fer diversos temes semblants a aquell. També em plantejava de fer-lo sobre algun altre tema que no tingués res a veure amb aquest. Però poc després vaig decidir fer el treball sobre el tema que estic treballant ara, que és un tema més o menys semblant al que volia fer al principi.

Els meus objectius són:

Interns:

- Comparar les constitucions del 1812 i del 1978, per analitzar quines diferències de contingut hi ha entre elles i explicar-ho pel diferent context històric en què es van elaborar.
- Fer un resum dels principals esdeveniments històrics a Espanya en el període 1812-1978, per tal que contribueixin a explicar les diferències entre les constitucions.
- Identificar i analitzar aquells esdeveniments històrics que han intentat impedir la implantació o manteniment de sistemes democràtics a Espanya en el període 1812-1978. Se n'han produït molts durant aquest període: guerres, cops d'Estat... i és el que ha fet que la política a Espanya hagués sigut tan inestable.
- Explicar les dificultats que hi ha hagut per implantar i mantenir sistemes polítics basats en la democràcia a Espanya, ja que va haver molts períodes amb política liberal però molts van durar molt poc de temps.
- Avaluar la implicació i les motivacions dels grups socials més privilegiats per impedir els sistemes democràtics.

Externs:

- Aprofundir els meus coneixements sobre política.
- Tenir un nivell de cultura més alt, per poder explicar i opinar millor les coses.
- Aprendre a fer un treball d'aquestes característiques correctament, i obtenir-ne experiència de cara al futur.
- Obtenir una bona nota del treball.

Tinc dues hipòtesis, que són les següents:

- Que hi haurà diferències significatives entre les dues constitucions, i que aquestes diferències es podran explicar pels diferents contextos polítics, socials i històrics en què es van redactar. Les persones, l'estructura social, la cultura, el context històric, i els pensaments de la gent eren molt diferents els del 1812 i els del 1978.
- Que les dificultats per implantar i mantenir sistemes democràtics es deuen als interessos dels grups socials més privilegiats (l'alta burgesia, noblesa, clergat...). Aquests grups socials també són els que tenen el poder polític i econòmic, i també dirigien l'exèrcit i amb això van poder abolir moltes formes de govern de caràcter liberal sense gaires dificultats.

A. Evolució històrica en el període 1812-1978.

1. Fi de l'Antic Règim i La guerra del Francès. Les Corts de Cadis del 1812

1.1. La guerra del Francès. La invasió francesa, esclatada el 1808 i que va enfrontar els dos països durant sis anys, va accelerar la crisi de l'estructura política i administrativa de l'absolutisme espanyol. És un motiu pel qual els partidaris de les reformes van plantejar la transformació política de l'estat en un sentit liberal.

- L'esclat de la guerra es van originar pel tractat de Fontainebleau. Napoleó Bonaparte* volia envair Portugal per garantir el bloqueig continental contra el Regne Unit, per impedir que aquest enviés les seves mercaderies a Europa. Però aquest no era molt l'objectiu real. El que Napoleó volia realment era conquerir Espanya.
- Manuel Godoy, el primer ministre espanyol de Carles IV (rei d'Espanya d'aquell moment) va autoritzar l'entrada de les tropes franceses entressin a Espanya per poder conquerir Portugal. Quan Godoy es va adonar de l'engany i que Napoleó volia conquerir Espanya, i per evitar que els reis fossin capturats pels francesos, va idear un pla que consistia en traslladar la família reial a Sevilla, i si fes falta, a Amèrica.
- Per això, el príncep Ferran va organitzar el motí d'Aranjuez, que va tenir lloc entre el 17 i 19 de març del 1808, que va provocar la destitució de Godoy i l'abdicació de Carles IV a favor del seu fill, que va regnar amb el nom de Ferran VII.
- Carles IV va confiar el suport de les tropes franceses al seu fill, però aquest no ho va acceptar. Llavors Napoleó, per resoldre la disputa, els va atraure a Baiona, els va pressionar perquè renunciessin als seus drets i d'aquesta manera, va traspasar la corona d'Espanya al seu germà Josep, que va regnar com a Josep I.
- Napoleó se'n va anar d'Espanya a finals de 1808, deixant el seu germà que se n'ocupés.
- La incapacitat de l'exèrcit regular espanyol per sostenir una guerra convencional contra els francesos va fer que es desenvolupés la guerra de guerrilles. Hi participava la població civil, militars i bandolers que aconseguien de totes formes afeblir l'exèrcit francès. Tot i així, Espanya necessitava l'exèrcit britànic per poder fer fora els

Fig.1. Napoleó Bonaparte

Fig. 2. El rei Josep I

francesos, per tant va aconseguir que aquest vingués. A més, com que napoleó necessitava agafar tropes de la Península per enviar-les a Rússia, el 1814, va permetre la victòria final a favor d'Espanya. El 1813 es va firmar a França el tractat de Valençay, que va posar fi a l'ocupació i Ferran VII obtingué la corona d'Espanya, i els francesos se'n van anar uns mesos després.

- La invasió francesa, tot i haver provocat morts i greus conseqüències de guerra, va accelerar la crisi de l'estructura política que hi havia en l'absolutisme a Espanya. Això va fer que els partidaris de les reformes es plantejessin la transformació política de l'estat de caràcter liberal. A més, el motiu pel qual Napoleó s'expandia per tota Europa, era per difondre i donar a conèixer les idees liberals i els principis de la Revolució Francesa. Això va inspirar a la Junta Central Suprema perquè el 1810 convoqués unes corts a Cadis, per iniciar la transformació de l'estat absolutista.

1.2. Les corts de Cadis i l'abolició de l'absolutisme.

- Convocatòria de les Corts.
 - El 22 de maig de 1809, la Junta Central va convocar una reunió de Corts Generals i extraordinàries, per fer les eleccions a diputats. Es van reunir a la illa de León, ja que era un lloc força allunyat de la frontera amb França i oferia prou garanties per a la defensa.
 - Els diputats no es van reunir ni per estaments, com era tradicional, ni en dues cambres, sinó conjuntament, fet que va atorgar a la reunió el caràcter d'assemblea nacional. Ràpidament es va posar en manifest la seva voluntat revolucionària ja que les Corts es van proclamar sobiranes.
 - Entre el 1810 i el 1813, les Corts van dur a terme una tasca legislativa important que pretenia substituir el model social i polític de l'Antic Règim per un de liberal.
 - L'obra més important va ser la Constitució del 1812, però la guerra va impedir que les lleis i els decrets es poguessin aplicar.
 - Així, les Corts de Cadis van aprovar la primera constitució de la història d'Espanya el 19 de març de 1812, d'on deriva la denominació de *la Pepa*.

Fig. 3. Jurament de les Corts de Cadis a l'església major parroquial de San Fernando.

2. Regnat de Ferran VII

- El retorn a l'absolutisme.

Pel març del 1814 Ferran VII, amb el suport dels diputats absolutistes i una bona part de l'exèrcit, va suspendre la Constitució del 1812 i les Corts.

Aquest fet, que significava la restauració de l'absolutisme monàrquic*, va provocar que molts liberals fossin empresonats. I malgrat alguns aixecaments liberals, tots eren reprimits.

Durant aquest període, cal destacar la independència de moltes colònies americanes. Això va agreujar el desprestigi de la monarquia i un cop molt greu per l'economia espanyola.

Fig. 4. Ferran VII

- El Trienni Liberal.

El 1820, un pronunciament encapçalat pel comandant Rafael de Riego va tenir èxit. Aquest aixecament es va estendre per tot el país i Ferran VII es va veure obligat a jurar la Constitució de Cadis. Durant aquest període es van posar en marxa diverses reformes de caràcter liberal.

- El final del regnat.

Aquestes reformes van fracassar per l'oposició del rei i els absolutistes i la intervenció de la Santa Aliança*. Llavors el 1823 es va restaurar l'absolutisme, fins el 1833.

3. La regència de Maria Cristina.

- L'Estatut Reial. Els liberals moderats.

A l'inici de la regència, Maria Cristina Va lliurar el govern als moderats, que van encetar reformes molt limitades. En lloc d'una autèntica constitució, el 1834 van proposar l'Estatut reial, una carta atorgada que concedia unes Corts de caire consultiu i que reservava a la Corona el control dels poders legislatiu i executiu.

Fig. 5. María Cristina de Borbó-Dos Sicílies

- Govern progressista(1835-1837). Abolició definitiva de l'Antic Règim.
El descontentament dels progressistes* va provocar el pronunciament militar de La Granja, i van obligar a la regent a autoritzar un govern progressista però que només va durar dos anys. els progressistes, presidits per Mendizábal van impulsar una sèrie de canvis:
 - Implantació d'una economia capitalista.
 - Desamortització: expropiació i venda de terres de l'Església.
- Elaboració de la constitució del 1837
Durant la regència de Maria Cristina els moderats* van dominar la major part d'aquests anys. Es van posar les bases d'una economia capitalista, i es va elaborar la Constitució del 1837, que s'inspirava en la Constitució de Cadis però no era tan avançada. Tot i que va establir la sobirania nacional, els drets individuals i la divisió de poders, reconeixia a la Corona els drets de vetar les lleis i dissoldre el Parlament.
- La primera guerra carlina.
Isabel II només tenia tres anys a la mort de Ferran VII, llavors Maria Cristina va haver de regnar durant la minoria de la seva filla. Maria Cristina va haver de fer front a la primera guerra carlina(1833-1840). El motiu era que el príncep Don Carles no reconeixia els drets d'Isabel a regnar, i va declarar la guerra amb els seus partidaris contra Maria Cristina amb els liberals isabelins.
 - Els carlins volien que el príncep Don Carles Maria Isidre regnés, i tenien una ideologia molt conservadora, que es resumia amb el lema <<Déu, pàtria i rei>>, i defensaven els furs*.
 - Els isabelins, en canvi, tenien una ideologia més liberal. Volien que Isabel II ocupés ell tron, creant una monarquia constitucional, amb un Parlament.

Fig. 6. Don Carles Maria Isidre de Borbó

Però finalment, el conveni de Bergara firmat el 1839, va posar fi a la guerra.

4. La regència d'Espartero

El resultat de la guerra va ser que el general Baldomero Espartero, cap del partit progressista, es fes càrrec de la regència. La regència d'Espartero es va caracteritzar pel govern autoritari d'aquest general. El 1842 va autoritzar el bombardeig de Barcelona per reprimir l'aixecament popular contra la seva política lliurecanvista*. Això li va fer perdre molt suport, fins i tot del seu propi partit.

Fig. 7. Baldomero Espartero

5. Regnat d'Isabel II.

El 1843, Espartero va dimitir, els moderats van recuperar el poder, i Isabel II va ser proclamada major d'edat i reina. S'iniciava un regnat, que duraria fins la revolució del 1868. Va ser un regnat caracteritzat per molta influència de l'exèrcit en la política i per la debilitat del sistema parlamentari.

Fig. 8. Isabel II.

- El regnat d'Isabel II va ser un llarg període moderat amb un únic parèntesi de dos anys de govern progressista.
- Dècada moderada (1844-1854). Constitució del 1845
Durant aquest període, sota la presidència del general Narváez, es va redactar la Constitució del 1845. Aquesta constitució contenia els principis moderats, amb les llibertats molt restringides i la reina tenia poder executiu i legislatiu. Durant aquesta època va ser creada la Guàrdia Civil*.
 - En el bienni progressista (1854-1856).
Es van fer importants reformes econòmiques. Es va dur a terme la desamortització de Madoz (que va permetre la venda de les terres comunals dels municipis), i la construcció de la xarxa de ferrocarril.
 - Segon període moderat (1856-1868).
Al cap de dos anys hi va haver una successió de governs moderats, encapçalats pels generals Narváez i O'Donnell. Es va impulsar una política de prestigi internacional, que consistia en intervencions militars amb pretensions colonials, com va ser el cas de la guerra d'Àfrica (1859-1860).
En aquests dos últims anys de regnat van sorgir nous grups polítics d'oposició al règim moderat dirigits pel general Prim i Serrano. Aquests grups, com els republicans* i demòcrates*, es van comprometre a fer fora del tron Isabel II i elaborar una nova constitució: la Constitució del 1869.

6. El Sexenni Democràtic.

- Revolució i la Constitució del 1869.
El 1868, en un context de greu crisi econòmica, la conspiració de l'oposició al règim va triomfar. Amb l'aixecament conegut com la Revolució Gloriosa que es va estendre per tot el país, la reina va haver d'exiliar-se a França.
La Constitució del 1869 va establir la monarquia com a forma de govern. D'altra banda, reconeixia la sobirania nacional, el sufragi universal masculí i un ampli ventall de drets i llibertats.

- Monarquia constitucional (1871-1873). Regnat d'Amadeu I.
Un cop aprovada la constitució, el general Prim, cap de govern va elegir Amadeu de Savoia, membre de la casa reial italiana. Aquest regnat va ser molt breu, ja que el rei Amadeu I es va trobar en grans dificultats polítiques: enfrontaments entre els seus partidaris, la mort de Prim, oposicions dels republicans, moderats i carlins. A més, el 1868 havia esclatat a Cuba una revolta a favor de la independència. Com a conseqüència, el rei va abdicar* i abandonar Espanya.

Fig. 9. Amadeu I

- Primera República Espanyola (1873-1874).

En abandonar Amadeu I, les Corts van proclamar la Primera República Espanyola i van escollir com a president el català Estanislau Figueres. Després d'unes eleccions guanyades pels republicans federalistes*, el president Pi i Margall va promoure l'elaboració d'una constitució federal. Aquesta constitució, però, mai no va arribar a promulgar-se. El gener de 1874, el general Pavía va fer un cop d'Estat, va dissoldre les Corts i va lliurar la presidència del govern al general Serrano, que va donar a la república un caràcter marcadament conservador i centralista.

Però finalment, el 1875, la monarquia borbònica va ser restaurada en la persona d'Alfons XII, fill d'Isabel II.

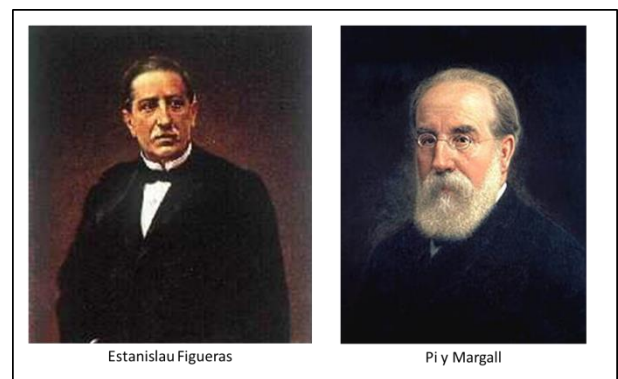

Fig. 10. Presidents del Govern de la I República

7. La Restauració de la monarquia dels Borbó.

- El nou sistema polític.

El 1874 es va proclamar rei Alfons XII, que va fer la seva entrada a Madrid el gener de 1875. Aquest regnat es caracteritzava per:

- La Constitució del 1876, molt moderada, que establia la sobirania compartida* entre el rei i les Corts. L'autoritat del rei resultava molt reforçada.
- Es va dissenyar un sistema de torn de partits basat en l'alternança al poder del partit conservador i el partit liberal.
- A causa de la corrupció del sistema, l'antipatia de molts ciutadans es va

Fig. 11. Alfons XII i la seva esposa.

despertar. Es van desenvolupar diferents forces d'oposició al règim, com ara els partits nacionalistes que rebutjaven el centralisme del règim, anarquistes* i marxistes* (En aquella època es va fundar el PSOE* i l'UGT*), i republicans.

Durant aquest regnat es van perdre les darreres colònies (Cuba, Puerto Rico i Filipines), després d'haver perdut guerres a causa de la intervenció de marina nord-americana. El regnat d'Alfons II va ser molt breu, de només deu anys.

- Regnat d'Alfons XIII.

Quan Alfons XIII va assolir la majoria d'Edat el 1902, es va iniciar un regnat agitat, amb una crisi política, social i econòmica:

- Les ciutats no paraven de créixer a causa de l'èxode rural*. El proletariat* era cada cop més nombrós; i el camp continuaven sense resoldre els problemes ni les condicions de vida. Els anarquistes van arribar a fer un atemptat contra ell durant el seu casament.
- La guerra del Marroc. El 1906, el Marroc va ser repartit entre França i Espanya, però un any després els marroquins es van aixecar contra el domini colonial espanyol. Aquesta desfeta i l'elevat nombre de soldats morts va provocar una greu crisi econòmica.
- Per aquesta causa va provocar a Barcelona la Setmana Tràgica (26-31 de juliol de 1909). Es va produir un aixecament popular contra la mobilització dels soldats de la reserva per anar a la guerra del Marroc. Aquesta revolta, però, va ser sufocada amb duresa per l'exèrcit.
- La crisi de 1917. Les mesures repressives que les autoritats van emprar per debilitar el descontentament social i polític van intensificar les protestes. Es va produir el 1910 una vaga general revolucionària, però que va ser brutalment aplacada per l'exèrcit.

Fig. 12. Alfons XIII

8. Dictadura de Primo de Rivera.

El 1923, el general Miguel Primo de Rivera, capità general de Catalunya, va encapçalar un cop d'estat. Al rebre suport d'Alfons XIII, Primo de Rivera va suspendre el sistema parlamentari i va instaurar una dictadura personal. El seu govern va prendre les mesures següents:

- Per tal d'acabar la guerra del Marroc, el dictador va incrementar l'esforç bèl·lic mitjançant el desembarcament d'Alhucemas el 1925, cosa que va permetre que es guanyés la guerra un any més tard.

- Per assolir la pau social, va promoure una política d'obres públiques per generar llocs de treball i va incorporar la UGT al seu govern. També va reduir la repressió sobre el moviment anarquista.

Tot i la bona conjuntura, uns anys després la situació econòmica va tornar a empitjorar. Aleshores l'oposició a la dictadura va començar a enfortir-se, tant per part de les classes obreres com de les classes dominants. Finalment, el gener de 1930, Alfons XIII va obligar Primo de Rivera a dimitir.

Fig. 13. Miguel Primo de Rivera

9. La Segona República Espanyola.

- Proclamació de la República.

Amb la dimissió de Primo de Rivera, Alfons XIII va restablir el sistema del tron. Mentrestant, l'agost de 1930, els socialistes, republicans i catalanistes d'esquerra signaven el pacte de Sant Sebastià, amb el compromís de lluitar per la república i liquidar la monarquia borbònica.

El govern va convocar unes eleccions municipals el 12 d'abril de 1931. Com que la victòria dels republicans va ser aclaparadora, un comitè revolucionari va exigir el poder i Alfons XIII va abandonar Espanya. El 14 d'abril de 1931 naixia la Segona República Espanyola.

Fig. 14. Els presidents de la II República Espanyola

- La nova constitució del 1931 i el bienni reformista.

Les eleccions de juny de 1931 les van guanyar els socialistes i els republicans. Al desembre, aprovada la Constitució del 1931, Alcalá Zamora va esdevenir president

de la república i Manuel Azaña, president del govern. Azaña va emprendre una política de reformes:

- Establia el sufragi universal. Es reconeixia per primera vegada la igualtat d'homes i dones a Espanya.
- Es va aprovar l'Estatut d'Autonomia de Catalunya el setembre de 1932.
- Es va prohibir l'ensenyament religiós, substituït per un ensenyament públic.
- Es va instaurar la llei de reforma agrària*, que establia l'expropiació i el repartiment entre els pagesos de les terres no explotades directament pels propietaris.

- La CEDA

Les eleccions del 1933 les van guanyar els conservadors (la CEDA* i el Partido Republicano Radical*). El govern d'Alejandro Lerroux, en frenar les reformes del govern anterior, va afavorir l'aixecament d'octubre del 1934, en què el president Lluís Companys va proclamar l'Estat català dins d'una Espanya federal. Davant d'això, el govern va recórrer a la força. L'Estatut* de Catalunya va ser suprimit i el govern de la Generalitat*, empresonat.

- El Front Popular. Recuperació de la política reformista.

Les eleccions convocades el febrer del 1936 les va guanyar el Front Popular*, format per les forces d'esquerra amb el suport de la CNT*. El nou govern de Casares Quiroga va reprendre la política reformista.

10. La Guerra Civil

Davant de la victòria del Front Popular, un grup d'oficials de l'exèrcit encapçalats pels generals Emilio Mola i José Sanjurjo, amb el suport dels sectors socials i polítics més conservadors, va preparar un aixecament militar per enderrocar el Govern i la república.

Fig. 15. Milícia republicana. Juliol 1936

Entre el 17 i el 19 de juliol del 1936, l'exèrcit va aconseguir controlar una part del país, que va quedar dividit en dos bàndols:

- El bàndol republicà, amb el suport de l'URSS i Mèxic.
- El bàndol revoltat, amb el suport d'Itàlia, Alemanya i Portugal i dirigit principalment pels generals Emilio Mola i Francisco Franco.

- Desenllaç del conflicte.

La guerra va acabar amb la victòria dels franquistes i la implantació de la Dictadura de Francisco Franco, una dictadura personal que va perdurar fins el 1975.

11.El franquisme.

De la Guerra Civil va sorgir un règim dictatorial que semblava desaparèixer arran la derrota del feixisme el 1945, però va aconseguir perdurar per l'aliança amb els Estats Units durant la Guerra Freda*. Espanya va experimentar un procés de transformació econòmica sota el franquisme, però els canvis polítics no van arribar mai en vida del dictador. La ideologia del franquisme es definia pels trets següents:

- Antiliberalisme. No tolerava la divisió de poders ni l'existència d'un parlament triat democràticament. El poder legislatiu era en mans del dictador.
- Totalitarisme. Negava els drets individuals de les persones i s'inspirava amb el corporativisme feixista.
- Masclisme: Les dones eren considerades inferiors als homes.
- Anticomunisme. Es definia antirevolucionari i enemic del comunisme.
- Nacionalcatolicisme. L'Església atorgava legitimitat al règim a canvi de certs privilegis econòmics i del control de l'ensenyament i la vida social.
- Militarisme. L'exèrcit era el garant de l'ordre franquista i de la unitat d'Espanya.

Fig. 16. Francisco Franco

Fig. 17. Franquisme: repressió policial, nacionalcatolicisme, moral conservadora

12. Transició democràtica

Un cop proclamat Joan Carles de Borbó rei, es va iniciar les reformes per implantar un règim democràtic a Espanya. En un primer moment Arias Navarro continuava el càrrec de cap de govern nomenat per Franco, el rei el va substituir per Adolfo Suárez el 1976, a qui va encarregar d'impulsar la transició democràtica.

Suárez va intentar fer aquesta transició evitant els conflictes entre els franquistes o qualsevol oposició democràtica. De seguida va fer una reforma política que establia la

desaparició de totes les institucions franquistes, cosa que van aprovar les Corts. El desembre del 1976 va convocar un referèndum de la llei per a la reforma política per la nació, obtenint el sí de gairebé tots els votants.

Pocs mesos després, Suárez va convocar les primeres eleccions lliures des de 1936. Abans, però, va decretar una amnistia, legalitzant tots els partits polítics, incloent-hi el Partido Comunista de España*, per tal d'evitar un perill roig*.

Va guanyar la UCD (Unión de Centro Democrático), la coalició centrista presidida per Suárez mateix.

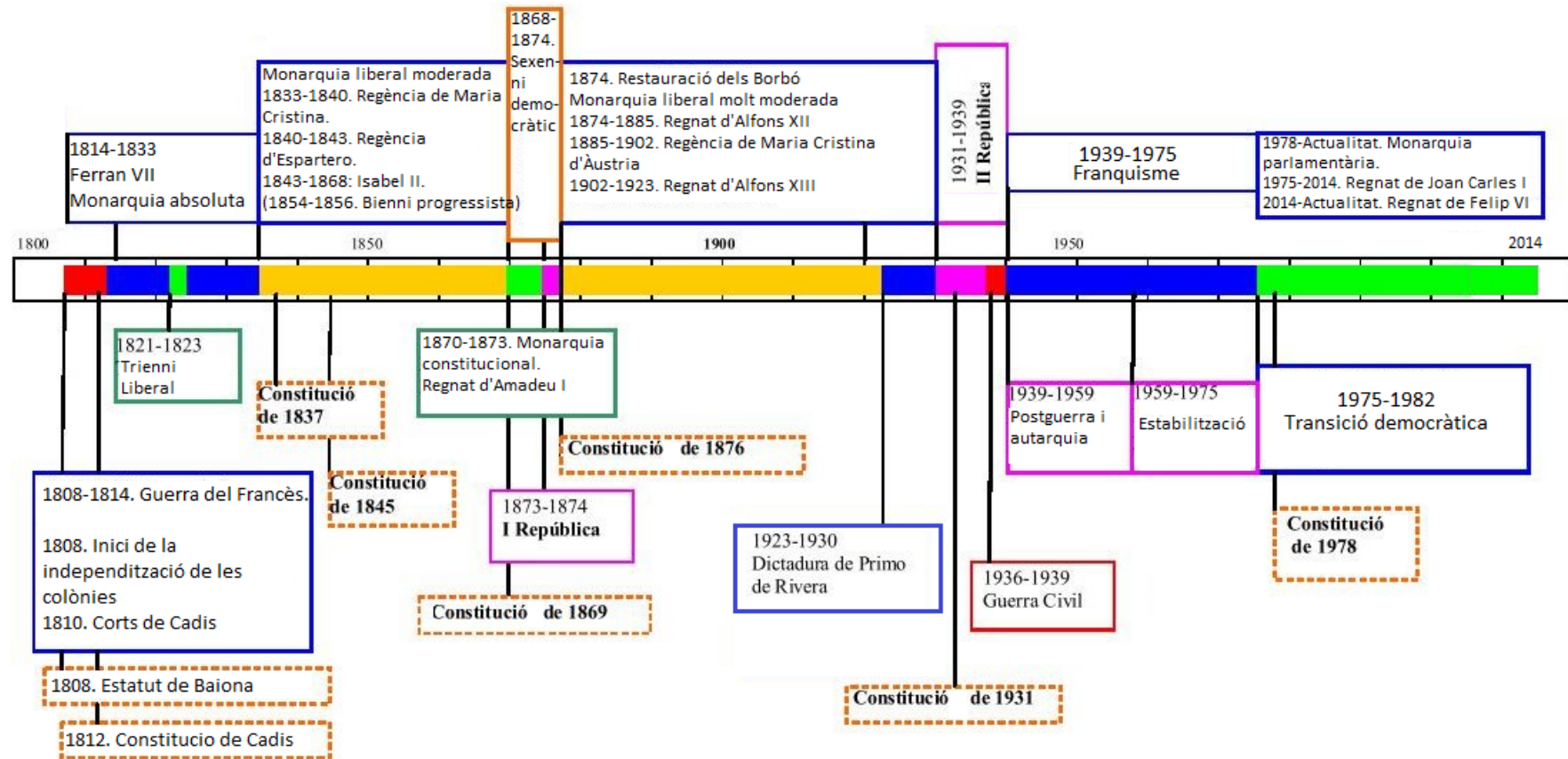

Fig. 18. El Rei Joan Carles I firmant la Constitució del 1978

Fig. 19. Adolfo Suárez

Eix cronològic del poder polític d'Espanya, 1808-2014

Les parts de l'eix estan pintades amb diferents colors, depenent del tipus de règim que hi havia:

- Les parts de color verd són les monarquies liberals progressistes.
- Les parts de color rosa són les repúbliques.
- Les de color groc són els règims liberals moderats.
- Les de color blau són els règims més autoritaris, com les monarquies absolutes i les dictadures
- Les de color vermell són les guerres més importants del període.

B. Anàlisi comparativa dels continguts de les constitucions de 1812 i de 1978.

1. Anàlisi formal i dels continguts

1.1. La Constitució del 1812, *La Pepa*.

- Anàlisi formal.

Aquesta constitució conté un encapçalament i 10 títols dividits en capítols, i aquests es divideixen en diversos articles, 384 en total . Cada títol parlava dels següents conceptes:

- Títol I: De la Nació espanyola i dels espanyols.
- Títol II: Del territori espanyol, de la religió, objectius del Govern, i els ciutadans espanyols. S'especifica la divisió de poders, quins territoris són espanyols i quines persones són espanyoles.
- Títol III: De les Corts. El seu funcionament i la manera d'organitzar-se.
- Títol IV: Del rei. La regència, els poders del rei i les seves restriccions, la successió de la corona, la família reial, és a dir, de la seva gran importància.
- Títol V: Dels Tribunals i de l'administració de justícia en la civilització i els crims: del poder judicial.
- Títol VI: Del govern interior de les províncies, els pobles i ajuntaments.
- Títol VII: De les Contribucions. Parla de les quantitats de diners que han de pagar els ciutadans en cada cas, per poder obtenir serveis públics, i que l'estat pugui realitzar obres públiques.
- Títol VIII: De la força militar nacional, és a dir, l'exèrcit amb la creació de la milícia nacional.
- Títol IX: De la Instrucció Pública. De l'educació que s'ensenyarà als nens, de les universitats, i sobre la llibertat d'imprensa.
- Títol X: De les normes que s'han de seguir si es vol fer alguna variació en la Constitució.

És una constitució amb molts articles, la que en té més de totes les constitucions espanyoles.

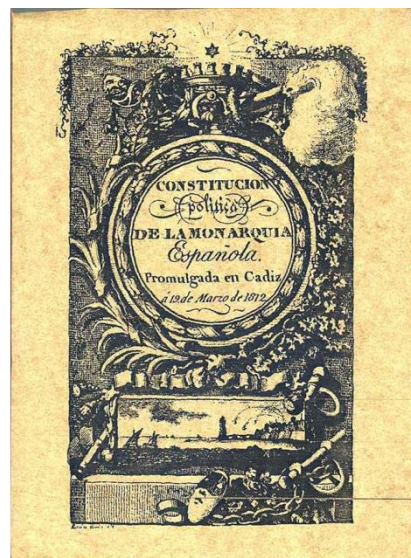

Fig. 20. Portada de la Constitució del 1812, *La Pepa*.

- Articles importants que cal destacar:
 - L'encapçalament de la Constitució té posat: <<Don Fernando VII, por la gracia de Dios y la Constitución de la Monarquía española...>>. Seria una presentació de la Constitució.
 - Els quatre primers articles parlen de la nació espanyola. Deia que la sobirania residia fonamentalment en la nació, encarregada d'elaborar les lleis fonamentals. La nació espanyola és lliure i independent. L'article 4 deia que la nació estava obligada a conservar els drets de la llibertat i propietat, i altres drets bàsics.
 - L'article 10 indica quines regions del món comprèn el territori espanyol, incloent les colònies americanes. Això donava prestigi a la monarquia espanyola.
 - L'article 12 parla de la religió. La religió catòlica és l'oficial, l'única de totes, la que tots els espanyols han de practicar. Al final posa que es prohibeix l'exercici de qualsevol altra religió, per tant no hi havia llibertat de culte, una altra característica absolutista.
 - L'article 13 parla de l'objectiu del Govern, que és el de la felicitat i el benestar de la nació.
 - L'article 14 parla de la forma de govern, dient que és una monarquia moderada hereditària; i el 17 explica la divisió dels poders, a qui li correspon cada poder.
 - Els articles 15 i 16 parlen de l'elaboració de les lleis, que les Corts estan per fer-ho amb el rei; i de l'execució de lleis, funció que només té el rei. Les Corts eren unicamerals per evitar una segona cambra d'aristòcrates elegits pel rei.
 - En l'article 27 s'explica la funció de les Corts. Aquesta funció és la de representar la nació per uns diputats elegits pel poble
 - A l'article 131, però, posa tots els poders del rei, que encara n'eren molts.
 - L'article 172 establia els límits del poder reial: el monarca no podia dissoldre les corts, suspendre les sessions ni imposar contribucions no votades. Malgrat el caràcter moderat de la constitució, els absolutistes, i també el rei, la consideraven inacceptable per a la monarquia. La titllaven de radical. Per això al llarg del primer terç del segle XIX la van qüestionar i en van afavorir l'abolició diverses vegades.
 - En els articles 91 i 92 s'especifiquen els requisits que s'han de tenir per ser diputat de les Corts.
 - L'article 242 parla de la funció dels tribunals, que és la d'aplicar les lleis, amb els jutges.
 - Els articles 360 i 361 parlen del servei militar i les escoles militars. Que cada espanyol ha de fer servei militar obligatòriament si la llei li mana
 - Entre els articles 366 i 370 es parla de l'educació i s'especifica quins temes es poden ensenyar i quins no. Deixa clar que tothom té dret a l'educació, a llegir i escriure i aprendre la religió catòlica.
 - Altres articles que defensen altres drets individuals destacables, com el de la igualtat jurídica(art 248), inviolabilitat de domicili(art 306), llibertat d'imprensa(art

371), educació elemental(arts 25, 27 i 366) i una sèrie de garanties penals i processals en els articles 301, 302...

- Anàlisi del contingut

- Reconeixia la sobirania nacional davant del poble, la igualtat davant la llei de tots els ciutadans i drets com a la llibertat, propietat i impremta.
- La divisió de poders: el rei té el poder executiu i comparteix el legislatiu amb les Corts, i el judicial correspon als jutges i tribunals.
- Sufragi universal masculí. Únicament podien votar els homes majors de 25 anys. No hi havia igualtat d'homes i dones. Però per ser diputat, s'havia de tenir un nivell d'ingressos proporcionat i cert nivell intel·lectual.
- La seva ideologia és liberal progressista, malgrat que fos una monarquia limitada, en la qual un rei segueix tenint molt poder. Encara que el poble no participés tant com ara, el que conta també és que es reconeguin drets i llibertats a tots els ciutadans.
- El seu objectiu principal era limitar els poders del rei, de l'aristocràcia i del clergat, per tals que els comparteixin amb els representants de la burgesia*, i compartir les idees. Però també volien implantar un sistema d'economia capitalista, ja que era un interès que tenia la burgesia. Tot i així, no es va aconseguir treure del tot a l'aristocràcia i l'Església del poder, com es va fer a França. No va haver cap revolta, sinó un pacte amb el qual cap sortiria perjudicat.
- Els drets i llibertats que reconeixia eren de la llibertat civil, propietat, d'impremta, d'expressió, igualtat davant la llei.
- Mantenia el catolicisme com a religió oficial de l'Estat, que s'ensenyaria a tots els espanyols i es prohibiria la pràctica de qualsevol altra.
- Reorganitzava l'exèrcit a través de la creació de la milícia nacional.
- Mantenia l'estat uniformista i centralitzat. Però també reconeixia la integració de l'Estat en comarques i províncies, amb certa descentralització. El govern s'articulava a través de Diputacions i Ajuntaments i es preveia la figura del Cap Superior, nomenat pel rei. La seva funció era el govern polític de les províncies i presidència dels Ajuntaments.

1.2. La Constitució del 1978.

- Anàlisi formal.

Estructura. El text és format per 169 articles, i està estructurat de la següent manera:

- El preàmbul marca com l'esperit amb el qual s'ha fet la Constitució, les seves bases ideològiques. És un esperit democràtic, liberal i protector del benestar del poble espanyol. També pretén garantir la convivència democràtica, consolidant l'Estat de Dret i protegir els espanyols en l'exercici dels Drets Humans, la cultura, tradició, llengües i tradicions.
- El títol preliminar, en el qual es formulen els principis bàsics de com ha de ser l'Estat. La Constitució defineix Espanya com <<Un Estat social i democràtic de Dret>>:
 - Social perquè les lleis han de garantir el benestar social i de la ciutadania.
 - Democràtic perquè implica la participació de la ciutadania.
 - De Dret perquè tant les institucions com els ciutadans han de complir la Constitució i les lleis.
- Després hi ha deu títols i cadascun parla del següent:
 - Títol I: Dels drets i deures fonamentals. I alguns capítols d'aquest títol importants parlen dels espanyols i estrangers: els habitants d'Espanya; de les llibertats públiques, les garanties d'aquests dret i llibertats, i en quins casos es poden suspendre els drets.
 - Títol II: De la Corona. Explica les funcions del rei en l'Estat, de la successió, la família reial, i de les abdicacions.
 - Títol III: De les Corts Generals. La seva estructura, com elaboren les lleis, les eleccions del congrés, i dels tractats internacionals.
 - Títol IV: Del Govern i l'Administració. El president, els ministres, i com han d'executar les lleis.
 - Títol V: De les relacions entre el Govern i les Corts Generals. N'hi ha moltes, ja que una bona part de l'administració la fan junts.
 - Títol VI: Del Poder Judicial. Explica la funció dels tribunals i dels jutges, i com han d'aplicar les lleis que s'aproven pel Govern.
 - Títol VII: Economia i Hisenda. Parla del mercat, de les empreses, la planificació de l'activitat econòmica, els béns públics i els impostos.
 - Títol VIII: De l'organització territorial de l'Estat. Les Comunitats Autònomes, l'autonomia que tenen aquestes i la seva dependència de l'Estat, les províncies, els municipis i dels Ajuntaments.

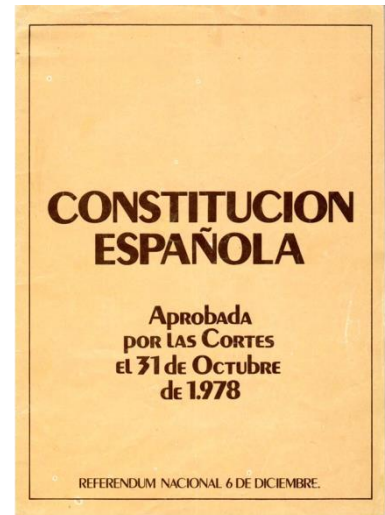

Fig. 21. Portada de la Constitució de 1978.

- Títol IX: Del Tribunal Constitucional. Parla del paper i la importància que té aquesta institució, del president d'aquesta, i de com funciona i s'estructura.
- Títol X: De la reforma constitucional. S'especifica els mecanismes que s'han de seguir per reformar la Constitució, és a dir, si es vol canviar algun article o detall d'aquesta.

- Articles importants per destacar:

- El primer article parla de la sobirania, que emana del poble espanyol; del tipus d'Estat que és Espanya, i de la forma de govern espanyola: Monarquia parlamentària.
- Entre l'article 2 i 9, es parla de regles molt diverses i importants: Del dret a l'autonomia i la unitat de la nació, especifica quina és la capital, els partits polítics, l'exèrcit, garanties jurídiques de les lleis, el deure de respectar la llei i el dret a la llibertat i igualtat.
- L'article 55 parla de la suspensió dels drets i llibertats per a algunes persones concretes que hagin comès algun delicte o atemptat.
- L'article 57 parla de la successió de la Corona, qui pot heretar la Corona, i com ho ha de fer. Podem veure que encara hi ha la llei sàlica, ja que només poden heretar la Corona els homes, els fills del rei.
- L'article 59 parla de la Regència, els casos en què s'ha d'aplicar, i qui pot regir.
- L'article 62 explica les funcions del rei.
- En l'article 66 s'especifica la funció de les Corts Generals: elaborar lleis i controlar el Govern, i deixa clar que són inviolables i no es poden suspendre.
- Els articles 99 i 100 parlen del nomenament del president del Govern i del Ministeri: les normes que com s'ha de fer, conjuntament amb el rei i les Corts Generals.
- L'article 117 explica l'estructura del poder judicial i la seva funció: aplicar les lleis al poble, independentment dels altres poders

- Anàlisi dels continguts:

- Objectius de la Constitució:

Quan mor Franco, i després del període de transició, quan es planteja la Constitució del 78, la idea clau era implementar un sistema democràtic i anul·lar absolutament tot allò que havia fet el règim franquista, ja que es va passar d'una dictadura personal, sense llibertats i amb tot el poder concentrat en la figura del dictador; a una democràcia basada en el sufragi universal, la sobirania popular, la separació de poders i els drets fonamentals.

- Reconeixia la sobirania popular. Tots els espanyols de qualsevol classe, sexe, raça i religió són representants de la nació.

- El sufragi universal. Tots els que tenen nacionalitat espanyola i que siguin majors de 18 anys, poden votar.

- L'organització de l'Estat. Per començar cal dir que la sobirania és nacional, i més ben dit, popular, ja que <<La soberanía nacional reside del pueblo español, del que emanados poderes del Estado>>. Amb això vol dir que tots els espanyols que siguin majors de 18 anys poden votar, no com el 1812, que només votaven els que es considerés que representessin la nació. Hi ha la divisió de poders que propugnava Montesquieu, i les principals institucions de l'Estat són:
 - La Corona, amb el rei al capdavant, el qual és el cap de l'Estat i comandament suprem de les forces armades. A més, el rei exerceix la màxima representació d'Espanya davant la comunitat internacional, arbitra i modera el funcionament de les institucions, i proposa el president. En comparació amb la Constitució del 1812 en què el rei encara tenia massa poder a les seves mans, el rei de la del 1978 té els poders força limitats i menys influència. La Constitució del 1978 volia arribar més lluny de limitar els poders del rei.
 - El Govern(poder executiu), format pel president, un o més vicepresidents i diversos ministres. El govern posa en marxa l'elaboració de les lleis, les aplica un cop aprovades i pren les decisions de política interior i exterior.
 - Les Corts(poder legislatiu), formades per dues cambres triades pel poble cada quatre anys: el Congrés de Diputats (que elabora les lleis, representa per habitants i controla l'acció del Govern) i el Senat (que fa la representació territorial i comparteix el poder legislatiu amb el Congrés, però no pot vetar les lleis).
 - Els tribunals de justícia (poder judicial), entre els quals destaquen el Tribunal Suprem, màxim òrgan judicial, i el Tribunal Constitucional. Els jutges i els magistrats exerceixen el poder judicial amb plena independència de la resta de poders.

És llavors una monarquia parlamentària, i no limitada com el 1812.

- Drets i llibertats dels ciutadans. Aquesta constitució s'inspira en la Declaració Universal dels Drets Humans, i els drets més significatius són:
 - Els drets fonamentals que té qualsevol ésser humà: dret a la vida, a la llibertat, a la integritat física, a la igualtat davant la llei, a l'honor...

- Les llibertats públiques: la llibertat de culte, d'expressió, d'associar-se, de fer vaga...
 - Els drets econòmics i socials, que obliguen l'Estat a promoure l'ocupació i a proporcionar habitatge, sanitat, Seguretat Social i ensenyaments públics.
 - Drets i llibertats del ciutadà: dret a la propietat, a heretar, al treball, a la negociació laboral, llibertat empresarial...
- Organització territorial de l'Estat. Tot i que la Constitució parla de la <<unitat indissoluble de la nació espanyola>>, també reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que la integren.

Amb l'arribada de Suárez les reivindicacions i manifestacions a favor de la llibertat, amnistia i Estatut d'autonomia començaven a ser escoltades. Per tant es va reconèixer el dret a l'autonomia, a l'autogovern, formant 18 comunitats autònomes.

Cada comunitat té un Govern, un Parlament i un Tribunal Superior de Justícia, i així va tornar a aparèixer la Generalitat de Catalunya, que no hi era des del 1936. Així neix un model d'Estat descentralitzat.

2. Anàlisi del context històric que expliqui les diferències.

2.1. La Constitució del 1812, *La Pepa*.

La Constitució del 1812- també coneguda com *La Pepa* pel fet d'haver-se aprovat el dia de sant Josep- és la primera que té com a tal l'estat espanyol. A principis de la guerra del Francès havia tingut un document que funcionava una mica a mode de constitució, l'estatut de Baiona. Obligava el rei a respectar els drets dels ciutadans. Tot i així, no es va poder aplicar molt bé, a causa de la guerra.

Basant-nos en la Història global, es vivia una època de revolucions burgeses en contra dels reis i l'aristocràcia, especialment a França. Molt important va ser l'expansió napoleònica cap a Europa, per tal d'expandir les idees liberals.

- Fins aquell moment, l'Antic Règim d'Espanya es caracteritzava per:
 - Societat estamental: La població es dividia en estaments, i es dividien en: privilegiats (Aristocràcia i clergat), que tenien el poder total sobre el poble, tenien tots els drets, tenien el poder jurisdiccional, no pagava impostos i la formava entre el 10 i el 20% de la població; i els no privilegiats, formats per la burgesia i la pagesia, que havien de treballar molt dur amb pèssimes condicions de vida per pagar els impostos. Aquest últim grup el formava el 80 o 90% de la població. Ningú podia canviar de classe social.
 - El rei té el poder absolut i no el compartia amb cap individu o grup més. No hi havia divisió de poders i l'aristocràcia s'encarregava d'escampar el poder del rei. es deia sempre que provenia per justificació divina.
 - Economia dirigida per l'Estat.
 - Influència important del clergat i la religió en el poble.

- Societat i economia espanyola.

La natalitat i mortalitat eren molt altes i l'esperança de vida era molt baixa. La majoria de les persones vivien al camp en molt males condicions de vida. I aquesta major part de la gent tenia poca cultura, i no sabia llegir ni escriure. Només hi havia una minoria de classe alta, que tenia el poder. La base econòmica era l'agricultura, i la indústria estava molt poc desenvolupada.

- Aquest text aprovat per les Corts el març del 1812 va ser el resultat d'un
- compromís entre els liberals i absolutistes, favorable als primers per la situació política en la qual es va dur a terme. Per tant es van treure alguns aspectes que agradaven als absolutistes, però es va fer sense que hi haguessin conflictes, almenys fins pocs anys després. Es tracta, doncs, d'un pacte que van fer els liberals amb els absolutistes

Fig. 22. Caricatura de l'Antic Règim. Camperol portant a un sacerdot i un noble

- La nova constitució va determinar un model liberal d'estat, fonamentat en la divisió de poders, i va reconèixer de manera inqüestionable els drets de la religió catòlica.
 - L'estat va adoptar una forma de monarquia limitada, va donar àmplies atribucions a les Corts, però tot i així va deixar en mans del rei el govern i l'administració del país.
 - Malgrat això, la Constitució era marcadament liberal, una de les més liberals que ha hagut en la història d'Espanya.
- Conseqüències de la Constitució.

L'objectiu d'escriure aquesta constitució era eliminar les traves de l'Antic Règim: la supressió de senyorijs i els gremis, abolició de la Inquisició i fer una reforma agrària. Aquesta constitució es caracteritza per iniciar el constitucionalisme espanyol i obrir una idea que el poder no ha de ser absolut, sino limitat, i ha de respondre a la voluntat general de la nació.

Els canvis socials més sensibles que es van provocar van ser l'abolició del feudalisme i l'inici de la implantació de les noves relacions de producció capitalista al camp. Ja va ser un gran pas, ja que ningú podia votar abans, però llavors va començar a representar-se la burgesia. Però aquesta tenia uns gustos diferents a la majoria de la gent que pertanyia a les classes populars que no es representaven pel parlament, per tant només prendria mesures que beneficiarien a la burgesia.

Hi ha aspectes d'aquesta constitució que tenen a veure amb el context històric:

- En aquella època, per molt liberals que fossin, enlloc no es reconeixia el dret a les dones de participar en certes coses, com en les eleccions, ni a representar el poble. A França es va escriure la famosa Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà, un dels documents fonamentals de la Revolució Francesa, que defineix els drets com universals. A Estats Units també s'escriu la Declaració d'Independència, on en el preàmbul posa que tots els homes són creats iguals. Aquests documents, però, es refereixen només als homes. No parlen de les dones. Aquestes eren considerades ciutadanes, però no podien fer coses com votar. Eren considerades inferiors. Aquest és el motiu pel qual el sufragi era universal masculí. Però tot així, aquests són els primers documents en reconèixer la sobirania nacional, el sufragi universal masculí, la divisió de poders, i els drets naturals de l'home. D'aquests textos es va inspirar la Constitució, que encara que fossin limitats, van suposar un gran pas.

- El que va passar a Espanya, cosa que no va passar als Estats Units, és que no va haver una revolució contra el rei ni l'aristocràcia, sinó un pacte entre els liberals i els conservadors. Per aquest motiu, es van prendre reformes liberals, però com que també participava l'aristocràcia i el clergat-unes classes socials amb una ideologia catòlica més conservadora i donaven molta

Fig. 23. Declaració de la Independència dels Estats Units

importància a la figura del rei-, la Constitució encara guarda alguns aspectes de l'Antic Règim, com la justificació divina(perquè en l'encapçalament posa <<Don Fernando VII, por la gracia de Dios, dient que el rei va ser elegit per Déu), el rei que tenia els poders poc limitats, i per això seguia havent-hi una monarquia. No va passar com a França, on van fer fora del tot l'aristocràcia del poder i matar el rei. També se seguia donant molta importància a la religió catòlica, ja que era obligatòria per tothom, i estava prohibit practicar qualsevol altra. La Constitució americana, redactada el 1787, s'ha mantingut vigent fins l'actualitat.

2.2. La Constitució del 1978.

Durant els anys de 1970, Espanya es trobava en una situació complicada i de confusions. El 22 de novembre del 1975, dos dies després de la mort de Franco, qui havia sigut cap d'Estat d'Espanya durant gairebé 40 anys governant amb un règim dictatorial, caracteritzat per:

- Un poder absolut que estava concentrat en la figura del dictador, per tant, una dictadura personal.
- La inexistència de drets i llibertats del poble.
- Ningú votava, a no ser que el dictador convoqués algun referèndum, cosa que no feia freqüentment.
- Exaltació del masclisme.
- Intolerància, sobretot política i cultural, motiu pel qual altres llengües com el català estaven prohibides.

Pel que fa a l'àmbit polític, Espanya sortia d'una llarga dictadura franquista, i amb la successió del rei Joan Carles I, els espanyols van veure que hi havia una gran oportunitat de canvis, i estaven delerosos d'un canvi democràtic.

La societat espanyola en aquell moment era força diferent respecte a abans del franquisme. Hi havia una societat més equitativa, amb una classe mitjana majoritària, i sense unes classes altes com la noblesa, el clergat o l'alta burgesia que tinguessin molt poder, tot i la influència com la de l'Església i alguns grups de classe alta com l'Opus Dei*. I un altre aspecte important és que hi havia educació per pràcticament tota la població, per tant el nivell sociocultural de la gent era més elevat. Hi havia prou comunicacions i control per tot un país, per la qual cosa, es podia implantar i mantenir qualsevol règim. El fet d'haver més comunicacions permetia que més gent pogués tenir més informació sobre el que passava pel país.

Fig. 24. Monsenyor Escrivà de Balaguer, fundador de l'Opus Dei

Econòmicament parlant, Espanya havia realitzat un gran desenvolupament econòmic durant el franquisme, passant de ser un país camperol a un d'industrial i més desenvolupat. Això es devia a la nova política econòmica anomenada Pla d'estabilització, iniciada el 1959 que consistia en:

- Potenciar la Indústria i modernitzar l'agricultura, amb la qual cosa no feia falta tanta gent per treballar en el camp, però sí en la indústria. Per això molta gent es traslladava a les ciutats per treballar a les fàbriques.
- Obrir l'economia, iniciant el comerç internacional regularitzat que permetés rebre inversions estrangeres.
- Desenvolupar un sector nou de l'activitat econòmica: el turisme, atraient els visitants amb el sol i la platja. Això aportava divises estrangeres.

Però als anys 70, Espanya –com la resta de països capitalistes- estava vivint una crisi econòmica molt profunda, la crisi del petroli, que estava provocant una profunda agitació social. Europa proposava a Espanya que entrés en el Mercat Comú Europeu, i l'única possibilitat existent era que hi hagués una democràcia a Espanya. Aquest podria ser un motiu destacable pel qual Espanya es va passar a un règim democràtic.

A més, el 1974 van caure les dictadures europees de Grècia i Portugal, amb la qual cosa la soledat del franquisme es va fer cada cop més evident. També es va perdre la colònia del Sàhara. Per això els fronts de descontentament amb el règim van augmentar, i l'oposició política es va començar a plantejar accions unitàries per erosionar la dictadura.

Un altre factor que va fer inviable i insostenible la dictadura van ser els moviments antifranquistes: obrers, dones, estudiants... que s'oposaven a la dictadura.

El que volia Espanya, per tant, era acostar-se més a Europa i al món.

El 1976 es va convocar un referèndum al poble sobre la reforma política. Era un referèndum de la llei de reforma política, i el 94% dels votants van votar que sí.

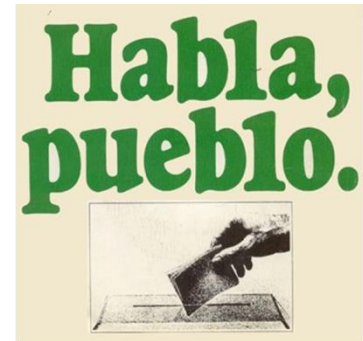

Fig. 25. Cartell del referèndum sobre la llei de reforma política del 1976

La Constitució del 1978 va ser una constitució molt més liberal i que es va aplicar amb més eficàcia. Tenia una ideologia purament democràtica i no tant capitalista com la del 1812. És la Constitució liberal que ha permès el període de vigència democràtica més llarg de la història d'Espanya, que avui en dia tenim. Cal destacar que la nova Constitució va ser sotmesa a referèndum aprovada pel poble, i el 6 de desembre de 1978 i va ser ratificada amb un 88% dels vots favorables.

Per aquest context històric, on la societat està composta per una classe mitjana de consum, un canvi de govern, els països del voltant d'Espanya que la influïen per convertir-se com aquests, i la necessitat de reformes polítiques i econòmiques, van permetre que en poc temps es redactés una constitució amb sobirania popular i sufragi universal, ja que gràcies a les declaracions dels drets de la dona que s'havien fet a cada cop més països desenvolupats durant el segle XX. Es volia una democràcia com la que estava "de moda" en els altres països democràtics (almenys els d'Europa i Amèrica del nord).

I l'ampli ventall de drets i llibertats que té la Constitució, que n'eren més que la Constitució de Cadis, van fer-se possible gràcies a la Declaració Universal dels Drets Humans. És un document declaratiu adoptat per l'assemblea general de les Nacions Unides l'any 1948, compost per articles que recullen els drets bàsics. Els Estats la firmen per complir i defensar aquests drets. Espanya va firmar aquesta declaració cap al 1977. A partir de llavors, va estar obligada a complir aquests drets i garantir-los.

3. Anàlisi dels principals problemes per la instauració de sistemes democràtics en aquests dos moments històrics.

3.1. Problemes en el context de la Constitució del 1812:

La Constitució del 1812 va estar vigent però de forma interrompuda:

- es va elaborar el 1812, però, fins que es va substituir per la del 1837, no es va aplicar durant tot aquest, període. Això es devia a que a vegades el rei Ferran VII acceptava la constitució, però a vegades no. El 1814 la va suspendre ell mateix per pressió dels conservadors, quan va tornar de França. Llavors deixa d'aplicar-se i es retorna a l'absolutisme.
- Però, sis anys després, un aixecament dirigit pel comandant de Rafael Riego es va estendre per tot el país i Ferran VII es va veure obligat a restablir la Constitució, la del 1812, perquè era la que hi havia. Llavors s'inicia un període de tres anys anomenat Trienni Liberal (1820-1823).
- I el 1823 s'inicia un període fins el 1833 d'absolutisme, quan el rei va tornar a suspendre la Constitució, que s'anomena la dècada ominosa o dècada repugnant, pel problema de les guerres carlistes, sobre qui serà el successor de Ferran VII.

Fig. 26. Dècada ominosa: repressió de liberals prop de la ciutadella de Barcelona

Quan Ferran VII va morir i cedir el tron a Maria Cristina com a Regenta de Isabel II, que als quatre anys de regència, en els quals es va tornar aplicar la constitució del 1812 durant un any, va crear una Constitució, la del 1837, que no és més que una reforma de la del 1812.

El que passava era que el monarca no sempre acceptava limitar els seus poders. El problema també era perquè tan el rei com l'alta societat (noblesa i Església), no volien per cap motiu que s'establés una constitució com aquesta, ja que els hi podrien retirar els seus privilegis. Al haver-hi una alta societat, aquesta podia subornar fàcilment l'exèrcit per aconseguir el recolzament d'aquest. A més, el 1815 es va signar el pacte de la Santa Aliança al Congrés de Viena, en que tots els països que van ser ocupats per Napoleó, havien d'impedir qualsevol aixecament liberal que es produís en algun d'aquests països. És per això que era una època difícil per mantenir vigent la Constitució. Els països que hi havia al voltant influïen negativament en ella.

No va ser tan fàcil com als Estats Units. Allà ho van tenir fàcil per restablir la democràcia, perquè no hi havia un monarca a les seves terres, ni estaments. Aquest nou territori era habitat per colons que venien de la Gran Bretanya. Per tant no

havien de lluitar contra unes estructures feudals molt fortes, ja que tot era nou. Era una lluita contra la independència d'Anglaterra.

La seva aplicació va ser poc eficaç, a causa de la guerra del Francès i dels pocs mecanismes per garantir els drets i aplicar lleis. No hi havia bona comunicació en el país perquè més gent pogués tenir més informació sobre el que passava pel país, amb la qual cosa era difícil controlar el país. A més cal destacar que en aquella època, Espanya encara posseïa les colònies americanes, i per això era difícil consolidar la Constitució en un territori tan gran.

3.2. Problemes en el context de la Constitució del 1978:

La Constitució del 1978 va tenir alguns problemes per implantar un règim democràtic, però tampoc tants com en el 1812.

Per començar tothom tenia una gran incertesa de quina seria l'evolució política. Les possibilitats eren:

- Que el règim continués sense cap canvi sota el comandament del rei, el qual havia jurat fidelitat a Franco.
- Que el règim perdurés amb algunes reformes polítiques, en la línia anunciada pel president Arias Navarro el 1974.
- Que el règim desaparegués completament i s'exigissin responsabilitats als franquistes.
- Que s'afavorís un trànsit a la democràcia, basat en el en el consens, sense acusacions ni mesures contra els responsables de la dictadura.

Tot i així, encara que morís Franco, els altres membres polítics seguien sent els mateixos. Durant el franquisme, no només hi havia Franco. Tot i el desenvolupament d'una classe mitjana, hi havia una mena de plutocràcia. Hi havia una classe alta, com els grans empresaris, els bisbes i l'Església Catòlica, i altres institucions com l'Opus Dei, que tenien molta influència en el poder polític.

També es tenia l'exèrcit i cossos policials com la Guàrdia Civil, que podien utilitzar un alt nivell de violència per mantenir l'ordre reprimir el poble per impedir qualsevol manifestació, sindicats o vagues generals. A més l'exèrcit podria reaccionar malament si s'implantés una política tan trencadora, amb la qual cosa podria tornar a fer un cop d'Estat per restablir la dictadura, cosa que va passar el 23-F, amb el cop d'Estat d'Antonio Tejero, tot i haver fracassat.

En tot cas, la transició va anar millor del que molts es pensaven. Tot i aquests grups polítics i socials més franquistes i conservadors, la reforma política es va fer perquè una gran majoria del poble va votar que sí en el referèndum.

Per aquest motiu, aquesta constitució ha estat vigent des que es va elaborar. També va ser gràcies als mecanismes per garantir els drets, perquè una constitució pot tenir

Fig. 27. El tinent coronel Antonio Tejero, durant el cop d'estat militar del 23 de febrer de 1981

apuntada una gran quantitat de drets. Però això no significa que en el país no es puguin exercir, sinó que si es vulneren, s'hi pugui reaccionar.

Aquests mecanismes són la policia, els tribunals...

Gairebé tots els habitants espanyols tenen un estil de vida semblant, de classe mitjana. Ja no hi ha una noblesa, burgesia o clergat potent que vulgui abolir la democràcia. Gràcies a això, quasi tothom està a favor de la democràcia, i s'ha aconseguit mantenir una democràcia fins ara, apart de l'intent de cop d'Estat del 23-F.

Això ha fet que aquest sigui el període democràtic més estable de la història d'Espanya, ja que portem gairebé 40 anys en democràcia.

C. Dificultats per a la instauració i manteniment de sistemes democràtics en el període 1812-1978.

1. Principals esdeveniments en contra dels sistemes democràtics.

Se'n van produir molts durant el període 1812-1978. Les causes podien ser:

- El sorgiment del capitalisme i la ideologia de la riquesa de les nacions, que donava a les classes d'alta burgesia l'oportunitat d'augmentar les seves fortunes fàcilment. Segons a quina època, hi havia un capitalisme més salvatge que el que hi ha aquí actualment, però això beneficava molt a les classes altes.
- El poder. Els que governaven, si veien l'oportunitat de tenir més poder, l'aprofitaven, sense voler compartir-lo amb cap altre individu o institució. Això era més freqüent en els reis, i en tots els dictadors.
- Quan hi havia una societat feudal, les classes privilegiades-l'aristocràcia i l'Església- volien conservar aquesta estructura social per tal d'impedir que els seus poders, privilegis i fortunes fossin retirats de les seves mans.
- Quan va sorgir el feixisme i es va consolidar per molts països d'Europa perquè es tenia la necessitat de canvis les coses al país.

Les bases socials de pràcticament totes aquestes causes estan formades pels grups socials més privilegiats: alta burgesia, noblesa i clergat. El seu interès era que es conservessin els sistemes polítics i econòmics que els permetés mantenir els seus privilegis i poders. I els esdeveniments més importants en contra de la democràcia van ser:

- La monarquia absoluta de Ferran VII, entre el 1814 i el 1833. L'emperador Napoleó va signar el tractat de Valençay amb Ferran VII el 1813, circumstància que va permetre al monarca espanyol a recuperar la corona. Un any més tard, va arribar a Espanya i encara no havia decidit si juraria la constitució o no. Però va rebre amb satisfacció el pronunciament a favor seu del capità general Francisco Javier Elío i el manifest de suport signat per 68 diputats absolutistes de les Corts ordinàries*, conegut amb el nom de Manifest dels Perses. A més, la notícia que el Senat francès havia destituït Napoleó va donar a Ferran VII l'ànim que li mancava per decretar l'abolició del text constitucional, i de l'obra legislativa de les Corts de Cadis.

Fig. 28. Portada del Manifest dels Perses

- Les guerres carlines. Van haver-hi tres al llarg del segle XIX, però la més important va ser la primera(1833-1840). Com que Ferran VII no havia tingut descendència masculina, va anul·lar la llei sàlica* perquè la seva filla Isabel pogués regnar. A la mort del rei el 1833, el seu germà, el príncep Don Carles s'hi va oposar perquè aspirava a ocupar el tron.

Els carlins volien establir el feudalisme i tenien una ideologia molt tradicional. No només tenien el suport de les classes privilegiades, que eren el clergat i la noblesa rural. També hi havia molts pagesos i artesans , afectats per les

mesures fiscals i per la transformació de la producció industrial, que es van enquadrar en les partides carlines per la paga que obtindrien.

Els liberals, en canvi, volien una monarquia constitucional, i tenien el suport de les classes populars de la ciutat i de la burgesia. Tenien el recolzament de la burgesia perquè el fet de guanyar la guerra permetria la implantació d'un sistema capitalista que els enriquiria i els permetria potenciar la indústria.

Tot i els morts que va provocar la guerra, el conveni de Bergara va posar fi a la guerra, i Don Carles mai va aconseguir ocupar el tron.

Fig. 29. Primera Guerra Carlina

- El període de regències i regnat d'Isabel II. Va ser un període liberal però molt moderat, amb un sufragi censatari molt restringit i els drets es limitaven cada cop més, tant en la Constitució del 1837 i encara més en la del 1845.

El 1840, Espartero va ser nomenat regent, per ser l'Heroi de la guerra carlina i cap del partit progressista. Però aquesta regència es va caracteritzar pel govern autoritari d'aquest general i cada cop anava perdent més suport, tant del poble com del seu propi partit, fins que el 1843 va dimitir.

Amb la dimissió d'Espartero, els moderats van recuperar el poder. Isabel II va ser proclamada major d'Edat i reina. El seu regnat, sota la presidència del general Ramon María Narváez, va ser liberal però dels més moderats: Molta influència de l'exèrcit, debilitat del parlament, sobirania compartida i sufragi censatari molt restringit.

Fig. 30. Ramon María Narváez

- La Restauració dels Borbó. El 1874 es va enderrocar la Primera República, i es va tornar a implantar la monarquia borbònica.

La Constitució del 1876 es va elaborar a partir dels principis ideològics conservadors de la Constitució del 1845:

La sobirania compartida entre el rei, les Corts i el govern; el rei conservava molt de poder: dirigia l'executiu, manava l'exèrcit i participava en el poder legislatiu. La persona del rei era jurídicament inviolable.

La Constitució del 1876 reconeixia molts drets, però van ser restringits i no es van

Fig. 31. Setmana Tràgica a Barcelona 1909

poder exercir fins que van ser regulats per lleis específiques.

Va ser un regnat ple de conflictes i moviments socials: sindicats socialistes, anarquistes, marxistes i republicans. Molts d'aquests moviments es produïen a Catalunya. Aquests moviments, però, eren sufocats amb duresa per l'exèrcit.

- La dictadura de Miguel Primo de Rivera(1923-1930), que va anul·lar el Parlament i va establir una dictadura personal.
- Franquisme(1939-1975): El llarg període del franquisme va comportar un trencament molt profund en la història contemporània espanyola. El procés de democratització va quedar sobtadament interromput per la dictadura, que va reprimir durament els que hi estaven en contra i va condicionar tots els aspectes de la vida del país.

L'exèrcit i l'Església van esdevenir les bases més sòlides del règim, que formalment s'inspiraven en els principis de la Falange Espanyola*.

El conjunt de transformacions va fer possible el sorgiment de noves formes d'oposició al règim, però Franco va continuar l'aparell de l'estat. Va haver-hi moltes lluites pels drets i les llibertats dels ciutadans, sobretot en llocs com a Catalunya, on es lluitava per la defensa de la identitat cultural.

Fig. 32. Bandera de la Falange Espanyola

- El 23-F. Va ser un intent de cop d'Estat que va haver-hi el 23 de febrer del 1981. Va ser organitzat per alguns dirigents de l'exèrcit. Un nombrós grup de guàrdies civils, dirigits pel tinent coronel Antonio Tejero van assaltar el Congrés dels Diputats. Però finalment no va passar res que perjudiqués la democràcia.

2. Implicació dels grups de poder o classes privilegiades

La història del constitucionalisme espanyol ha sigut com un pèndol. Unes eren més liberals, d'altre més conservadores... i això va passar durant tota la història d'Espanya. Quan s'establia una de conservadora, com podria ser la del 1837 o del 1845, les classes baixes, populars reaccionaven i fan restablir una de liberal. I passava també al revés amb les classes més altes, quan s'establia una de liberal.

El que passava era que les diferències socials impedié que tothom estigués content. Les classes privilegiades eren molt poc nombroses respecte a les classes populars, però normalment tenien el recolzament de l'exèrcit, ja que podien pagar a aquest per mantenir l'ordre de la forma que les classes privilegiades volguessin. Les classes populars no comptaven amb aquest avantatge, excepte que fos el mateix exèrcit que es revoltés.

D. Situació actual: Tenim una veritable democràcia?

Arran de la creació del moviment 15-M han sorgit diferents iniciatives que consideren que el sistema actual no és una veritable democràcia. El moviment 15-M va ser un moviment ciutadà originat per a manifestació del 15 de maig del 2011(convocada per diversos col·lectius) a Madrid. Després es van produir una sèrie de protestes pacífiques a Espanya amb la intenció de promoure una democràcia més participativa allunyada del bipartidisme PSOE-PP i el domini dels bancs i corporacions. És una gent que posa en dubte que actualment tinguem una veritable democràcia.

Fig 33. El moviment 15M

Els motius són diversos:

- Els escàndols de corrupció dels principals partits que han tingut responsabilitat de govern. És degut a una llei de finançament de partits que fa que aquests no es puguin finançar amb donacions. Els partits han de finançar els seus aparells i les campanyes electorals i han recorregut a vies corruptes per obtenir aquests diners. Aquest escàndol ha produït una desafecció dels ciutadans respecte a la classe política. Un dels lemes més utilitzat pels moviments de base social és “No nos representan”.
- L'existència d'un sistema de “portes giratòries”, que significa la presència d'exalts càrrecs polítics (ex-presidents del Govern, ex-ministres) als consells d'administració de les grans empreses espanyoles (energètiques, banca, telecomunicacions...). Això suposa una connivència dels poders econòmics i polítics. Influiran al govern perquè facin coses que beneficiïn aquestes empreses, a través dels seus contactes i gestions
- La pèrdua de prestigi de la institució monàrquica, degut a escàndols de corrupció a la família reial i els comportaments poc ètics per part del rei. Això ha desembocat en l'abdicació de Joan Carles I el mes de juny 2014 i l'herència de la Corona del seu fill Felip VI.
- Negativa dels principals partits polítics a celebrar un referèndum sobre el model d'Estat amb ocasió de l'abdicació de Joan Carles I. Hi ha moltes persones que consideren que Espanya hauria de ser una república i que el cap d'Estat no hauria de ser un càrrec hereditari.
- El sistema de llistes electorals tancades i bloquejades* afavoreix que els polítics estiguin més lluny dels problemes reals de la ciutadania. Aquest tipus

de llistes són criticades per restringir l'expressió de les preferències dels electors i s'argumenta a favor que propicien la consolidació organitzativa dels partits polítics. Els ciutadans es limiten a dipositar el seu vot a les urnes cada 4 anys i després disposen de molt poques oportunitats de participar en la política. Per contra, les llistes obertes* afavoreixen la competició intrapartidària, disminuint el poder de l'aparell organitzatiu dels partits en la designació dels candidats, i permeten establir una relació més directa entre electors i elegits, contribuint a una major transparència i participació democràtica.

- La manca de separació del poder executiu i el judicial, doncs els principals jutges són nomenats pels partits polítics en el poder en funció de criteris ideològics.
- La crisi ha comportat una progressiva disminució dels drets dels treballadors, una precarització laboral (hi ha qui parla que s'ha produït una proletarització de la classe mitjana), una pèrdua de l'Estat de benestar (molts els guanys de les lluites socials dels anys 70-80). Hi ha la percepció entre la ciutadania d'una submissió de les decisions polítiques als mercats economico-financiers i els interessos de les elits econòmiques. Un exemple d'això podrien ser els rescats milionaris a la banca privada amb diners públics o la reforma "express" de l'article 135 de la Constitució (agost 2011) que va introduir la coneguda amb el nom de "regla d'or", és a dir, la prioritat absoluta del pagament del deute i els seus interessos davant de qualsevol altre tipus de despesa social que l'Estat pretengui realitzar.

Tot això configura un escenari en què s'està qüestionant el sistema polític establert per la Constitució del 1978. Algunes persones consideren que aquest sistema va ser dissenyat per les elits del règim franquista. Es parla de "crisi de règim" o "crisi de model" i diversos moviments i plataformes ciutadans estan reclamant reformes en profunditat per dotar l'organització de la vida política de més altes cotes de democràcia i d'una democràcia més participativa, en què el poder estigui en mans del poble (retornar la sobirania al poble) i les institucions estiguin al servei dels ciutadans.

Les formes de participació ciutadana, en l'entorn polític espanyol, són 3: votar a les eleccions (en períodes de 4 anys o legislatures), votar en els referèndums (però aquests només els pot convocar el President del Govern i des de la proclamació de la Constitució de 1978 només n'hi ha hagut 2, apart de no ser vinculants) i, finalment, promoure o signar una iniciativa legislativa popular* : una petició de legislació sobre un tema concret, que ha d'estar signada per un mínim de 500.000 persones. De les 72 ILP que s'han presentat al Congrés de Diputats en aquest període democràtic, només una ha aconseguit modificar un article d'una llei. No es pot parlar, doncs, de què tinguem una democràcia participativa.

És interessant comparar-ho mirant cap a altres països europeus, en un entorn proper, per veure altres funcionaments democràtics: a Suïssa, en un sistema electoral amb llistes obertes, on els ciutadans són consultats freqüentment sobre aspectes rellevants per a ells.

Conclusió

Les dues Constitucions són força diferents. Tot i alguns aspectes liberals que tenen en comú com molts drets que reconeixen, la divisió de poders, la igualtat davant la llei; la Constitució del 1978 està més avançada que la del 1812, perquè aquesta no reconeixia certes coses com el sufragi universal, la llibertat de culte i mantenia uns quants aspectes de l'Antic Règim. En tot cas, aquesta Constitució va donar un gran pas en la història d'Espanya, i era molt més liberal que algunes que es van redactar posteriorment, com la del 1845 o del 1876.

Els objectius del meu treball de recerca s'han complert, sobretot els externs. He après a reflexionar els esdeveniments històrics i qüestions polítiques, a fer un treball important, cosa que em podrà servir de cara al futur. També he obtingut un alt nivell de cultura, tan d'història d'Espanya com de política.

Els objectius interns també els he complert. Cada apartat parla d'un objectiu intern, i això m'ha fet verificar les hipòtesis:

- La primera hipòtesi ha estat verificada veient l'evolució històrica entre els dos períodes i explicant el context històric en què es va elaborar cada una de les constitucions. Eren moments molt diferents, i entre aquests moments es van produir molts esdeveniments i molts canvis que van fer que l'any 1812 i l'any 1978 no tinguessin res a veure.
- La història del constitucionalisme espanyol ha variat molt perquè els grups privilegiats volien conservar els seus privilegis. I això només ho podien fer si hi hagués un règim més moderat i conservador. Per aquest motiu, la meua segona hipòtesi també ha estat verificada.

Bibliografia

- Llibres:

***El Treball de Recerca: Procés d'Elaboració, memòria escrita, exposició oral i recursos.* COROMINA, Eusebi; CASACUBERTA, Xavier; QUINTANA, Dolors. Vic: Universitat de Vic, Eumo Editorial, 2012.**

És el manual del treball de recerca que m'han donat a l'escola al principi de 1r de Batxillerat. És un manual que explica tots els passos que s'han de seguir per elaborar un bon treball de recerca.

***ESO 4t Ciències socials, història..* GÓMEZ i CACHO, Xavier; REULA i BIESCAS, Jaume. Barcelona: e-cruïlla, 2008.**

És el llibre de ciències socials que vaig tenir a 4t d'ESO, en el qual tres temes parlen de la història contemporània d'Espanya de forma breu i resumida.

***Història 2 Batxillerat.* CASASSAS i YMBERT, Jordi; GHANIME i RODRÍGUEZ Albert. Barcelona, 2009.**

És el llibre d'Història de 2n de Batxillerat que m'ha deixat algú del curs passat. Tot el llibre és de la història contemporània espanyola.

***Historia del poder político en España.* VILLACAÑAS i BERLANGA, José Luis. Barcelona: RBA Libros, 2014.**

És un llibre d'unes 600 pàgines que explica la història política d'Espanya, des dels visigots del segle V fins a l'actualitat

***Historia caontemporánea de España 1808-1923.* BULDAIN I JACA, Blanca. Madrid Ediciones Akal, 2011.**

Com posa en el títol, aquest llibre explica la història contemporània d'Espanya des del 1808 fins el 1923, en el qual l'autor es centra en l'evolució del liberalisme d'Espanya.

***Conversaciones con Pablo Iglesias.* RIVERO, Jacobo. Madrid, Ediciones Turpial, 2014.**

És un llibre que explica els pensaments de Pablo Iglesias, professor de Ciències Polítiques a la Universitat Complutense de Madrid i presentador de televisió espanyola. Va ser cap de llista del partit "Podemos" a les eleccions del Parlament Europeu de 2014. Fa una reflexió sobre la situació política actual, sobre si es té una veritable democràcia.

- Documents:

1. http://www.juntadeandalucia.es/educacion/vscripts/w_bcc1812/w/rec/4267.pdf

És un document PDF que parla sobre totes les constitucions d'Espanya, des de la del 1808 fins la del 1978. Primer té un quadre comparatiu sobre totes les constitucions, on es pot veure:

- Quina sobirania hi havia.
- Quins eren els drets fonamentals.

- Com estaven dividits els poders.
- El tipus de sufragi.
- La forma de govern.
- L'estructura del parlament.
- Ideologia.
- Organització territorial.

Després hi ha una recopilació dels articles més importants de cada constitució.

Constitución política de la Monarquía Española [En línea] Promulgada en Cádiz a 19 de marzo de 1812.

És la Constitució de Cadis del 1812, és a dir, el document sencer amb tots els articles que es van redactar.

Constitución española 1978, [En línea] Aprobada por Las Cortes en sesiones plenarias del Congreso de los Diputados y del Senado celebradas el 31 de octubre 1978.

És la Constitució del 1978, el document amb tots els seus articles.

- Pàgines web:

http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/ConstEsp1812_1978/Const1978

Explica una mica com es va aprovar la Constitució de 1978 i què havia passat durant l'inici de la transició democràtica.

http://www.cervantesvirtual.com/portales/constitucion_1812/cronologia/

És un portal sobre la constitució del 1812, amb una introducció, explica el context històric, té una cronologia sobre tots els esdeveniments importants que d'aquella època i algunes imatges.

http://es.wikipedia.org/wiki/Historia_del_constitucionalismo_espa%C3%B1ol

És un article de la Wikipèdia, sobre el constitucionalisme espanyol que explica d'una forma resumida les parts més importants de les constitucions més importants que hi ha hagut a Espanya, especialment les del segle XIX. Parla sobre la seva estructura política, els drets i els deures dels ciutadans, com es divideixen els poders, i una mica sobre el seu context històric.

http://es.wikipedia.org/wiki/Constituci%C3%B3n_espa%C3%B1ola_de_1812

És un article de wikipèdia sobre la Constitució del 1812. No m'agrada gaire el contingut que té però em pot anar bé per tenir informació bàsica sobre aquest tema.

http://es.wikipedia.org/wiki/Constituci%C3%B3n_espa%C3%B1ola_de_1978

És un altre article de wikipèdia sobre la constitució del 1978, que té informació bastant concreta sobre cada títol d'aquesta, sobre les seves característiques principals i d'algunes reformes que s'han fet durant el temps.

<http://www.historiasiglo20.org/HE/9b-2.htm>

És una web que explica amb brevetat les característiques de la Constitució del 1812.

<http://dlc.iec.cat/>

És el diccionari de la llengua catalana que he utilitzat molt en les definicions del glossari.

<http://www.wikipedia.org/>

He fet servir aquesta pàgina web per ajudar-me a definir algunes paraules.

<http://www.lamarea.com/2014/01/15/uni-en-la-calle-24/>

Article que parla de la reforma constitucional de l'agost 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Movimiento_15-M

Pàgina web que explica què és el moviment 15-M.

<http://www.movimiento15m.org/2013/07/que-propone-el-movimiento-15m-el.html>

Pàgina web que exposa les idees, objectius i propostes del 15-M.

http://es.wikipedia.org/wiki/Democracia_Real_Ya

Pàgina web que explica què és Democràcia Real Ya

<http://www.democraciarealya.es/manifiesto-comun/manifest-en-catala/>

Manifest de Democràcia Real Ya.

<http://podemos.info/wordpress/wp-content/uploads/2014/05/Programa-Podemos.pdf>

Programa de la formació de PODEMOS

http://es.wikipedia.org/wiki/Lista_electoral

Pàgina web que parla del tipus de llista electoral.

ANNEXOS

- Glossari
- Índex de noms propis

Glossari

- Abdicar: Renúncia que fa un rei a la Corona, per motius diversos, i cedir-la a alguna altra persona.
- Anarquistes: Persones que defensen l'Anarquisme, una doctrina que propugna la desaparició de l'Estat i de qualsevol poder.
- Burgesia: Classe social que, en l'Edat Contemporània, es caracteritza per ser els propietaris dels mitjans de producció. Normalment formaven part de les classes altes de la societat.
- CEDA: Confederación Española de Derechas Autónomas. Era un grup de partits polítics catòlics de dretes, que va estar en el poder a Espanya entre el 1933 i el 1936.
- CNT: Confederació Nacional del Treball. Associació confederal dels sindicats d'Espanya amb una ideologia socialista o anarquista que es va adherir a la Primera Internacional.
- Corts ordinàries: És el Parlament que exerceix el poder legislatiu dins de la normalitat constitucional, elegit i renovat segons els preceptes en vigor, però sense facultats per innovar en la constitució.
- Demòcrates: Partidaris d'una democràcia, amb sufragi universal, amb o sense monarquia, però amb una ideologia liberal progressista en oposició al liberalisme moderat.
- Estatut: Norma institucional bàsica de cada comunitat autònoma d'Espanya que defineix els drets i deures de la ciutadania i les institucions de la comunitat.
- Èxode rural: Emigració que feia la gent del camp a la ciutat. Els canvis que es van produir van ser el creixement de les ciutats, el creixement de la classe proletària.
- Federalistes: partidaris del federalisme, una ideologia que a Espanya va sorgir durant la Primera República Espanyola. Consisteix en què en un país determinat, cada estat, regió o província és independent de lleis, però amb normes de la Constitució que ha de seguir el país sencer.
- Falange Espanyola: Va ser un partit polític espanyol, d'ideologia feixista i nacionalsindicalista, fundat el 1933 per Jose Antonio Primo de Rivera, i inspirat en el feixisme italià.
- Front Popular: Govern d'esquerres que van dur a terme canvis encaminats a obtenir una major igualtat social, i la restauració de l'autonomia.
- Furs: Lleis tradicionals d'origen medieval.
- Generalitat de Catalunya: Sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.
- Guàrdia Civil: Primer cos policial de seguretat nacional d'Espanya, que avui en dia encara està. S'encarrega de protegir el lliure exercici dels drets i deures dels ciutadans i garantir la seguretat ciutadana
- Guerra Freda: Enfrontament iniciat al finalitzar la Segona Guerra Mundial i finalitzat el 1991, en què els Estats Units i l'URSS s'enfrontaven amb els seus respectius aliats, formant dos blocs: el capitalista i comunista. Cada bloc tenia l'objectiu de consolidar la seva ideologia pel món.
- Iniciativa legislativa popular: Mecanisme de democràcia semidirecta; es refereix a la possibilitat emparada en la constitució, que les persones puguin presentar iniciatives de llei, sense ser representants populars en els seus respectius

congressos; aquestes iniciatives de llei, hauran d'estar avalades per una quantitat de signatures, perquè puguin ser preses en compte per la seva respectiva cambra legislativa. Aquestes iniciatives poden versar sobre assumptes públics, com pot ser una reforma d'un estatut o una llei, o fins i tot una esmena constitucional.

- Llei sàlica: Llei que exclou a les dones el dret al tron d'un regne i a l'herència d'aquest, vigent actualment a Espanya.
- Llistes electorals obertes: són aquelles llistes electorals en les quals un elector vota la llista presentada per un partit però el votant al seu torn pot modificar -total o parcialment- l'ordre de candidats preestablert per aquell, ja sigui mitjançant el vot preferencial (per a un o diversos candidats), ratllant noms de candidats o posant un ordre numèric en els noms dels candidats.
- Llistes electorals tancades i bloquejades: Són llistes electorals en què l'elector vota una llista de candidats presentada per un partit i en què l'ordre intern de la candidatura està fixat pel partit i el votant no el pot alterar.
- Marxistes: Partidaris de les idees de Marx, que aspira en tenir una societat sense classes.
- Moderats: Partidaris de reformes polítiques i econòmiques limitades, respecte a l'Antic Règim. Volen una sobirania compartida, drets restringits i l'Estat centralitzat. La seva base social eren la noblesa i l'alta burgesia.
- Napoleó Bonaparte: va ser un militar governant francès que va estar en el poder polític de França del 1799 i el 1815. Es va intentar expandir per Europa amb l'objectiu de consolidar els principis de la Revolució Francesa.
- Opus Dei: Institució que pertany a l'Església Catòlica fundada el 1928. Aquesta institució afirma que ajuda als cristians a buscar la santedat en la seva feina i en els seus problemes personals.
- Partido Republicano Radical: Partit polític fundat el 1908, que defensa la federació i respecta la religió catòlica però no als ordes religiosos, i té per objectiu defensar completament el liberalisme i republicanisme.
- PCE (Partido Comunista de España): Partit polític espanyol amb una ideologia comunista, que fins a la transició democràtica havia estat prohibit.
- Perill roig: Concepte que es fa servir quan en un país es tem o es sospita una revolució comunista.
- Política lliurecanvista: Doctrina econòmica que propugna el lliure intercanvi dels béns d'un lloc a un altre, sense la necessitat d'una intervenció de l'Estat ni de pagar aranzels.
- Progressista: Ideologia política que propugna l'abolició total de l'Antic Règim. Propugnen la sobirania nacional, uns drets amplis, autonomia com a model d'Estat... La seva base social eren les classes urbanes mitjanes i populars.
- Proletariat: Classe social baixa que vivia en les ciutats i que s'encarregava de treballar a les fàbriques a canvi d'un salari escàs.
- PSOE: Partit polític amb una ideologia socialdemòcrata, que actualment segueix vigent a Espanya.
- Reforma agrària: Mesures que fa l'Estat per tal de modificar l'estructura de la propietat i la producció de la terra.
- Republicans: Partidaris de la República i de l'abolició total de la monarquia.

- Santa Aliança: Compromís entre els monarques dels països que van ser conquerits per Napoleó, que consistia en sufocar qualsevol aixecament liberal d'algun d'aquests països.
- Sobirania compartida: Tipus de sobirania que no resideix en el poble, sinó que es comparteix entre el rei i les Corts.
- UGT: Unión General de Trabajadores. És una organització sindical obrera espanyola, amb una ideologia socialdemòcrata.

Índex de noms propis

- Alfons XII d'Espanya. Rei d'Espanya entre el 1874 i 1885.
- Alfons XIII d'Espanya. Rei d'Espanya entre el 1902 i 1923.
- Amadeu I d'Espanya. Rei de la monarquia constitucional espanyola entre 1870 i 1873.
- Azaña, Manuel. President del govern d'Espanya entre 1931 i 1933, i president de la Segona República Espanyola entre el 1936 i el 1939.
- Bonaparte, Josep (Josep I). Rei d'Espanya entre 1808 i 1813.
- Bonaparte, Napoleó. Emperador francès que va conquerir Espanya cap al 1808 i va imposar el seu germà com a rei d'Espanya.
- Carles IV. Rei d'Espanya entre el 1788 i el 1808.
- Carles Maria Isidre de Borbó. Pretendent carlista del tron d'Espanya.
- Companys, Lluís. Ministre del Govern Espanyol el 1933 i president de la Generalitat de Catalunya entre el 1934 i el 1940.
- de Riego, Rafael. General polític i liberal, durant Trienni Liberal
- Elío, Francisco Javier.
- Espartero, Baldomero. Regent d'Isabel II entre el 1840 i el 1843.
- Ferran VII d'Espanya. Rei d'Espanya entre març i maig del 1808 i després entre el 1813 i el 1833.
- Figueres, Estanislau. Primer president de la Primera República Espanyola, el 1873.
- Franco, Francisco. Cap del bàndol feixista de la Guerra Civil i dictador d'Espanya entre el 1939 i el 1975.
- Godoy, Manuel. Primer Ministre de Carles IV entre 1792 i 1797, i posteriorment entre el 1801 i el 1808
- Isabel II d'Espanya. Reina d'Espanya entre el 1843 i el 1868.
- Joan Carles I d'Espanya. Rei d'Espanya entre el 1975 i el 2014.
- Lerroux, Alejandro. President del Govern d'Espanya el 1933, durant la Segona República.
- Maria Cristina de Borbó-Dos Sicílies. Regent d'Isabel II entre el 1833 i el 1840.
- Mendíbal, Juan Álvarez. Protagonista de la Revolució liberal espanyola entre el 1835 i el 1837
- Mola, Emilio. Personatge rellevant de la dictadura de Primo de Rivera, de la Segona República i que va donar origen a la Guerra Civil Espanyola
- Narváez Ramon María. President del Consell de Ministres d'Espanya entre el 1844 i el 1868.
- Navarro, Arias. President del Govern d'Espanya entre el 1973 i el 1976.
- O'Donnell, Leopoldo. President del Consell de Ministres d'Espanya el 1856, entre 1858 i 1863, i entre 1865 i el 1866.
- Pavía, Manuel. General espanyol que el 1874 va fer un cop d'Estat que va acabar amb la Primera República Espanyola.
- Pi i Margall, Francesc. President de la Primera República Espanyola entre el juny i juliol del 1873.
- Prim, Juan. Militar i polític liberal que va ser President del Consell de Ministres entre el 1869 i el 1970.
- Primo de Rivera, Miguel. Dictador d'Espanya entre el 1923 i el 1930.

- Quiroga, Casares. President del Govern de la Segona República Espanyola entre el maig i juliol del 1936, després d'haver gestionat diversos ministeris.
- Sanjurjo, José. 1896-1932.
- Serrano, Francisco. Regent del Regne d'Espanya entre el 1869 i el 1971, després de la Revolució del 1868. També va ser l'últim president de la Primera República Espanyola.
- Suárez, Adolfo. President del Govern d'Espanya entre el 1976 i el 1981.
- Tejero, Antonio. Tinent Coronel de la Guàrdia Civil i un dels caps del cop d'Estat del 23-F del 1981.
- Zamora, Acalá. President de la Segona República espanyola entre el 1931 i el 1936.